

AUREL PENTELESCU, CU PICIOARELE PE PĂMÂNT. STUDII ȘI COMUNICĂRI. CUVÂNT ÎNAINTE JIPA ROTARU, EDITURA MILITARĂ, BUCUREȘTI, 2024, 236p.

Pe 10 noiembrie 2024, comandorul (rtg) prof. univ.dr. Aurel Pentelescu, colaborator constant al revistei „Misiunea” mă informa telefonic că reputata Editură Militară i-a publicat volumul „Cu picioarele pe pământ. Studii și comunicări” pe care dorește să mi-l trimită. Desigur m-am bucurat.

Autorul este un cercetător care stăpânește rigoarea criticii și valorificării izvoarelor istorice. Cărțile domniei sale sunt apreciate și primite cu interes de confracții întru Clio. Academia Română i-a acordat în 2005 „Premiul Mircea Florian” pentru volumul „Mitropolitul Pimen Georgescu. Viața și înfăptuirile sale, 1853-1934” iar Academia Oamenilor de Știință din România l-a onorat cu „Premiul Aurelian Sacerdoțeanu” pentru cartea „Episcoul Dr. Partenie Ciopron. O viață închinată Bisericii și Armatei Române (1896-1980). La 125 ani de la nașterea sa”. Respectivul premii se acordă o dată în viață unui autor. Domnul Aurel Pentelescu a primit și alte premii. Întreaga sa operă istorică constituită din cărți, studii, articole, comunicări științifice îl așează între cei mai reputați istorici militari ai zilelor noastre. Pasiunea pentru cercetarea istorică s-a

împletit cu o carieră didactică de excepție la Universitatea Națională de Apărare „Carol I”, unde s-a bucurat de aprecierea cursanților și a colegilor. Pensionarea nu l-a oprit din munca asiduă pentru studierea și publicarea de noi studii despre teme de real interes.

Revenind la volumul de față pe care îl aducem în atenția cititorilor noștri apreciem că decizia antologării respectivelor studii publicate în diferite periodice de istorie și volume este salutară. Respectivul contribuții cuprinse în volum ne scutesc să le mai căutăm.

Semnatarul „Cuvântului înainte” este prof. univ. dr. Jipa Rotaru, membru titular al Academiei Oamenilor de Știință din România, coleg la Universitatea Națională de Apărare „Carol I” și prieten al domnului Aurel Pentelescu. Prefațatorul conchide că volumul „necesită un interes aparte prin varietatea tematică abordată și concluziile ce rezultă din fiecare text lecturat” (p. 13). Volumul are și o „Notă asupra ediției” în care autorul ne avertizează că 9 studii au mai fost publicate iar 2 sunt inedite.

Volumul se deschide cu studiul „Zone strategice europene și factorii de risc în viziunea lui Nicolae

Iorga” (pp. 17-29). Nicolae Iorga a conferențiat la Școala de Război. Studiind temele, Aurel Pentelescu accentuează că marele istoric „s-a ilustrat ca geopolitician, mai precis istoric-geopolitician” (p. 18).

În următorul studiu, realizat ca și comunicare științifică: „Distrugerea Armatei Române prin clauzele Tratatului de Pace de la Paris (10 februarie 1947)” (pp. 31-39), autorul aduce în atenție adevăruri care au marcat evoluția României după al Doilea Război Mondial. Tratatul de Pace a „finalizat expulzarea României din comunitatea statelor europene occidentale” (p. 31). Dovezile „prefigurau imposibilitatea apărării țării cu forțele proprii în caz de conflict armat” (p. 35). Aflăm de asemenea cum a fost determinată doctrina militară a României.

Ca istoric și cadru didactic la Universitatea Națională de Apărare „Carol I”, după cum am precizat mai sus, profesorul Aurel Pentelescu a căutat izvoare istorice prin care să întregască istoricul reputatei instituții de învățământ superior a Armatei României. În studiul următor: „Festivitatea inaugurării noului local al Școlii Superioare de Război din București” (pp. 42-53) autorul se apleacă asupra celui mai important moment din istoria instituției.

Pe colina cea mai înaltă a Bucureștiului, prin strădania generalului Paul Teodorescu și nu numai, s-a ridicat complexul Școlii Superioare de Război. Noul locaș răspundea necesităților modernizării procesului de învățământ militar superior. Din datele articolului aflăm ce dimensiuni a avut evenimentul din 7 decembrie 1939, desfășurat în prezența regelui Carol al II-lea și a altor personalități. Prin respectivul studiu autorul a realizat cunoașterea unui eveniment „neevocat până astăzi în istoriografia postbelică” (p. 48).

În articolul „Mihail Manoilescu și politica de stat pentru dezvoltarea Aviației române în prima parte a secolului al XX-lea” (pp. 55-64) autorul relevă că Manoilescu, o personalitate plurivalentă, s-a afirmat la 17 ani, pe 23 noiembrie 1908 ca și cunosător în domeniul navigației aeriene în care România începuse să se afirme prin Traian Vuia, Henry Coandă și Aurel Vlaicu. Domnul Aurel Pentelescu ne informează că Mihail Manoilescu a fost preocupat în continuare de tema aviației. Exemplifică prin conferința „Politica de stat a aviației” în care Manoilescu a avansat idei valoroase privind dezvoltarea aviației civile și militare printr-un program național. În mod argumentat domnul Aurel Pentelescu justifică necesitatea unei cercetări istorice asupra contribuțiilor lui Manoilescu în acest domeniu.

Al patrulea articol „Problemele armatei și ale apărării țării în dezbaterile Senatului României în anii 1919-1939” (pp. 65-78) este indubitabil de interes istoric. În Parlamentul României se dezbăteau și aprobau legile militare, bugetele armatei, problemele înzestrării ș.a. Concluzia autorului că unele acte normative au fost tardive și inoperante este corectă.

„23 august 1944. O interpretare utilitaristă a evenimentelor” (pp. 79-87). Subiectul este și încă va fi de interes pentru istorici. A fost tema cea mai politizată înainte de decembrie 1989. Cu greu istoricii treceau prin furcile cenzurii. Autorul subliniază corect că nu tot ce s-a scris înainte de 1989 „trebuie aruncat la gunoi iar autorii denigrați, batjocoriți” (p. 79). Domnul Aurel Pentelescu pune întrebări și răspunde în consens deplin cu adevărul istoric. Profitorii lui 23 august 1944 au fost comuniștii români. Poporul român „nu a avut nici un avantaj” (p. 85). Cititorul va afla că domnul Pentelescu evidențiază cu claritate cui a servit 23 august 1944 (p. 87).

Cu următorul studiu, „Organizarea și activitatea poliției militare în teritoriul ocupat (1916-1918)” (pp. 89-105), autorul ne demonstrează că sunt încă

subiecte mai puțin cunoscute, spre exemplu ce s-a întâmplat în cele 23 de județe în vremea ocupației Puterilor Centrale. Studiul este inedit în istoriografia recentă.

„România – un ziar din anii pentru întregirea neamului românesc 1916-1919” (pp. 107-136). Periodic pentru ostași, cu o redacție puternică, dacă îi menționăm numai pe Mihail Sadoveanu, Octavian Goga ș.a., pe care autorul l-a parcurs. Concluzia este revelatoare „produce și astăzi încântare” (p. 112).

O temă dragă domnului Pentelescu este istoricul Școlii Superioare de Război, după cum am văzut mai sus. O demonstrează și următorul studiu: „Școala Superioară de Război (1889-1948). 125 de ani de la înființare” (pp. 137-166). Autorul ne poartă succint, convingător, bine documentat prin istoricul celebrei instituții de învățământ superior militar.

Cel mai amplu articol este dedicat unui eveniment aviatic excepțional pe care aviatorii români l-au realizat în anul 1935: „Un mare raid aviatic românesc: București – Capetown – București (14 aprilie – 25 mai 1935)” (pp. 167-202). Concluziile autorului sunt concludente: „O strălucită realizare a aripilor românești” (p. 179). Anexele care însoțesc materialul sunt la fel de interesante prin detaliile pe care le cuprind.

Ultimul studiu, „Nicolae Iorga, profesor la Școala Superioară din București” (pp. 203-227), este o temă puțin abordată, pe care domnul Aurel Pentelescu reușește s-o clarifice. Marele istoric N. Iorga a abordat variate teme în fața cursanților, ofițeri care se pregăteau pentru funcții în Statele Majore și la nivel de comandă, de la istoria națională, la chestiunea Rhinului, a Dunării, a Mării Mediterane, a oceanelor, românii în străinătate, stări sufletești și războaie ș.a. Marele istoric s-a bucurat de aprecierea și recunoștința conducerii Școlii Superioare de Război și desigur a studenților. La finalul volumului autorul a introdus o postfață „Simt nevoia să mă mărturisesc” în care mulțumește unor confrăți pentru aprecieri la studiile publicate.

Volumul este dedicat „In memoriam” distinsului profesor și cercetător, colonel dr. Vasile Mocanu, șeful catedrei Istoria poporului român (septembrie 1977 – februarie 1990).

Conchidem că studiile cuprinse în volumul recenzat sunt utile cercetătorilor, dar și iubitorilor de istorie. Toți avem de învățat pentru că domnul Aurel Pentelescu a făcut o muncă de autentic istoric și ne-a dat teme într-un atractiv discurs istoric.